

A Győri Ítéltábla dr.Kreis Gyula Máté ügyvéd által képviselt **I.r. és Czeizel Noémi II.r. felpereseknek** ...jogtanácsos által képviselt **alperes** ellen sérelemdíj megfizetése iránt a Székesfehérvári Törvényszék előtt folyamatba tett perében Székesfehérvárott, 2018.május 30.napján 27.P.20.638/2017/16.szám alatt hozott ítélet ellen az alperes részéről 17.sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles az alperes 15 nap alatt megfizetni a felpereseknek - mint egyetemleges jogosultaknak - 50.000 (ötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

A feljegyzett első- és másodfokú eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróságnak a fellebbezés szempontjából releváns tényállása szerint 2016. április 4-én a hajnali órákban a II. rendű felperesnél fájások jelentkeztek, majd körülbelül 4 óra 30 perckor burokrepedés után tiszta magzatvíz ürült. A felperesek úgy döntöttek, hogy erős fájásokra is figyelemmel a kórházba már nem indulnak el, a vajúdas és a szülés így az otthonukban történt. Körülbelül 11 óra 5 perckor született spontán hüvelyi szüléssel a második gyermekük.

Az I.r. felperes körülbelül délután 4 órakor beszélt dr. **T I** neonatológussal, aki közölte, hogy csak a rendelését követően tud kimenni.

Dr. **T I** a felperesek úrhidai házához este 7 óra körül érkezett. Megállapította, hogy az újszülött egészséges, már szopott és széklete is több alkalommal ürült. Azt tapasztalta, hogy a köldökzsinórt nem vágta el, már nem pulzált, a méhlepény rendben lévőnek tűnt. Miután nem volt nála megfelelő eszköz, amivel a köldökzsinórt elvághatta, illetőleg a köldökcsontot elláthatta volna, tájékoztatta a felpereseket az ezzel kapcsolatos teendőkről.

Miután dr.**T I** a II. rendű felperes egészségéért aggódott, körülbelül 19 óra 25 perckor felhívta a mentőszolgálatot, elmondta, hogy egy otthonaszülést szeretne bejelenteni.

Az újszülöttet a II. rendű felperessel együtt az esti órákban bevitték a **Sz Gy** Kórházba. Itt az újszülöttet megvizsgálták, rögzítették, hogy teljesen egészséges. A köldökcsontot rövidebbre vették (mivel úgy szakszerű), megállapították, hogy veszélyhelyzetben nincs. A II. rendű felperes nem egyezett bele a nőgyógyászati vizsgálatába, majd a család a kórházat elhagyta.

A következő nap a II. rendű felperes dr. F E háziorvosnál a szülést bejelentette, ezt követően mind a háziorvos, mind a védőnő az újszülött fejlődését az előírásoknak megfelelően rendszeresen ellenőrizte, és azt minden szempontból megfelelőnek találta.

Az alperes 2016.április 6-án a II.r. felperessel szemben kiskorú veszélyeztetése büntettének alapos gyanúja miatt nyomozást rendelt el. Ennek keretében több eljárási cselekményt végzett, majd 2016.augusztus 22.napján kelt határozatával dr.G L t szakértőként rendelte ki.

Az alperes 2016.november 21.napján közölte a gyanúsítást a felperesekkel, akik panasszal éltek. A felperesek panaszát a **Települési** Járási és Nyomozó Ügyészség elutasította.

Ezt követően az ügyben nyomozati cselekményre nem került sor, az alperes a gyámhatóságot kereste meg eseti gyám kirendelése érdekében.

Az alperes a 2017.január 31.napján kelt határozatával a nyomozást megszüntette, egyben a felperesek bizonyítási indítványát elutasította. A nyomozás megszüntetésére a Be.190.§./1/ bekezdés a./pontja alapján került sor, mivel a cselekmény nem bűncselekmény.

Felperesek keresetükben kérték, a bíróság állapítsa meg, hogy az alperes megsértette becsületüket, jó hírnevüket, személyi szabadságukat és kötelezze az alperest személyenként 1.050.000,- Ft sérelemdíj, valamint ennek a 2016. november 21. napjától járó kamata és perköltség megfizetésére. Álláspontjuk szerint az alperes megalapozatlanul vádolta a felpereseket bűncselekmény elkövetésével, amellyel megsértette a felperesek fentebb részletezett személyiségi jogát.

Alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Előadta, hogy a nyomozás elrendelésének alapját az Országos Mentőszolgálatról érkezett bejelentés képezte, miszerint otthonszülés történt, az újszülött ellátatlan, az anya és az újszülött is veszélyhelyzetben van. A kihallgatott tanúk és a kirendelt szakértő véleménye is azt a tényt támasztotta alá, hogy a felperesek a szülőktől elvárható kötelezettségüket megszegték.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek személyenként 500.000,- (ötszázezer) Ft sérelemdíjat, valamint ezen összegnek a 2016. november 21. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát, továbbá a felpereseknek egyetemlegesen 100.000,- (százezer) Ft perköltséget. Az ezt meghaladó keresetet elutasította.

Ítéletének jogi indokolása szerint a felperesek keresetét részben alapos.

Álláspontja szerint az 1952.évi III.tv. (Pp.) rendelkezései értelmében a bíróság a kereset jogcíméhez nincs kötve. Ezért a keresetet annak tartalma szerint bírálta el a Ptk.6:548.§./1/ bekezdésében meghatározott közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség szabályai szerint.

Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az alperes a nyomozás elrendelésekor, illetve a gyanúsításkor a rendelkezésre álló tényeket helyesen, okos módon mérlegelte-e.

Rögzítette, hogy a 2012.évi C.tv. (Btk.) 208.§./1/ bekezdése értelmében a kiskorú veszélyeztetésének elkövetési magatartása a súlyos kötelezettségszegés, amely leggyakrabban mulasztás következménye.

A nyomozás 2016.április 6.napján történt elrendelése indokolatlan volt, mivel az 1998.évi XIX.tv. (rBe.) 172/A.§./2/ bekezdése értelmében a feljelentés kiegészítésére 15 nap áll rendelkezésre, és ezt a határidőt indokolt esetben 15 nappal meg lehet hosszabbítani. Megítélése szerint a feljelentés kiegészítése keretében tisztázni lehetett volna azt a tényt, hogy a kiskorú veszélyhelyzetben nem volt. Ezt igazolta dr.**S K** kórházi szakorvos nyilatkozata is. Szintén a feljelentés kiegészítése során tájékozódhatott volna az alperes a kórházból hazavitt újszülött otthoni ellátásáról, ennek keretében is megkereshette volna dr.**F E** gyermekorvost és a körzeti védőnőt.

Álláspontja szerint indokolatlan volt az orvosszakértő kirendelése is.

Dr.**T I** tanúvallomásában elmondta, hogy „élénk, rózsás gyermekkel találkoztam." „A gyermek egyébként teljesen egészséges volt." Az tény, hogy a tanú a vallomása végén arról beszélt, milyen probléma adódhatott volna szülés közben, ez azonban csak egy feltételezés volt. Ugyanakkor dr.**S K** szerint a gyermek veszélyhelyzetben nem volt.

Megalapozatlan az az alperesi álláspont, amely a beszerzett szakvéleményre alapította az alapos gyanú fennállását.

Rögzítette, hogy Magyarországon nincs kötelező rendelkezés, amely szerint egy nőnek csak kórházban, és csak egészségügyi személyzet közreműködésével lehet szülni. A józan ész pedig nem büntetőjogi felelősség kategóriájába tartozik.

A 2016.november 21.napján történt gyanúsításkor az alperesnek abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperesek valamilyen súlyos kötelezettségszegést elkövettek-e. Az alperes ilyennek ítélte, hogy a szülés megindulásakor nem hívtak mentőt és nem mentek kórházba. Ugyanakkor a felpereseket semmi nem kötelezte arra, hogy szülés megindulásakor egészségügyi szolgáltatóhoz forduljanak.

A felperesek gyermeke egészségesen született, az őt ellátó dr.**T I** elsődleges megállapításai szerint élénk, keringése rendezett, szopott. Ugyanilyen megállapítást tett dr.**S K** a kórházi vizsgálatkor.

A fenti esetben tehát hiányzott a büntető törvényi tényállás alapvető eleme a veszélyhelyzet. A veszélyhelyzetnek nem egy távoli absztrakt veszélyhelyzetnek kell lennie, hanem az adott kiskorúra nézve konkrétan. Ugyanakkor a nyomozást megszüntető határozat indokolása azt tartalmazza, hogy konkrét veszélyhelyzet nem állt fenn. Ezért a gyanúsítás kirívóan okszerűtlen mérlegelés eredménye, a felpereseknek okozott hátrányért az alperes felelősséggel tartozik.

Mindezen indokok értelmében az I-II.r. felpereseket ért hátrányért személyenként 500.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezte az alperest a Ptk.2:52.§./1/, /2/ és /3/ bekezdése alapján.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes fellebbezést nyújtott be, melyben elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperesek keresetének az elutasítását. Másodlagosan az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezésének a megváltoztatását akként, hogy mindegyik peres fél viseli a saját felmerült perköltségét.

Fellebbezésének indokolása szerint a törvényszék a személyiségi jog sérelmének megállapítására irányuló keresetet alaptalannak ítélte, ugyanakkor közigazgatási jogkörben okozott kárra hivatkozással nincs lehetőség a sérelemdíj megfizetésére való kötelezésnek. Álláspontja szerint az

elsőfokú bíróság megszegte az rPp.3.§. /2/ bekezdésében foglaltakat, a kérelemhez kötöttség elvét. A felperesek keresetét nem bírálhatta volna el a közhatalom gyakorlásával okozott kártérítés címén.

Vitatta az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontját, hogy a nyomozó hatóság a nyomozás elrendeléséről hozott döntése tekintetében a nyilvánvaló, kirívó okszerűtlenség merül fel. Ez az ítéleti megállapítás megalapozatlan. Ezt kizárja, hogy a nyomozó hatóság mellett az ügyészség sem találta kifogásolhatónak a nyomozás elrendelését, sőt a nyomozás határidejének többszöri meghosszabbításáról hozott határozatokat.

Dr. **T I** a szülés során fennálló veszélyhelyzetről nyilatkozott, ugyanakkor dr. **S K** - aki az újszülöttet a kórházban vizsgálta - a gyermeket egészségesnek találta. Az ellentmondások tisztázása érdekében - mivel azok szorosan összefüggtek a bűncselekmény tényállási elemeivel (veszélyeztetés) - a tényállás tisztázása körében a nyomozó hatóságnak kötelessége volt a Be.164.§./2/ bekezdése értelmében a szakértő kirendelése.

A beszerzett igazságügyi orvosszakértői szakvélemény az összefoglaló részben egyértelműen rögzítette a veszélyhelyzet fennállását. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének nem tett eleget, amikor az ítéletében nem rögzítette, hogy a szakvéleményt miért nem tartja elfogadhatónak.

Hangsúlyozta, hogy a gyanúsítás tekintetében a nyilvánvaló okszerűtlenséget megállapítani nem lehet.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az rPp.81.§. /2/ bekezdése alapján tévesen kötelezte az alperest a perköltség megfizetésére, mivel a sérelemdíj tekintetében csak a követelés fele részét ítélte meg a felpereseknek.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték, annak helyes indokai alapján. Igényt tartottak a másodfokú perköltség megfizetésére is.

Kiemelték a felperesek a személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása, valamint ezzel összefüggésben közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt nyújtottak be keresetet az elsőfokú bírósághoz. Ezért az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a Ptk.6:548.§-ára hivatkozással az alperest közigazgatási jogkörben okozott kár jogcímén marasztalta.

Helyes az elsőfokú bíróság azon álláspontja, hogy az alperes a nyomozás elrendelésekor és a gyanúsításkor is kirívóan okszerűtlen mérlegelés eredményeként okozott hátrányt a felpereseknek, ezért az alperes felelősséggel tartozik.

Hangsúlyozták, hogy a gyanúsítás elrendelésekor és a nyomozás megszüntetése között eltelt időszakban az alperes részéről új nyomozati cselekmény nem történt, ez is alátámasztja a kirívóan okszerűtlen mérlegelés tényét.

Az alperes fellebbezése nem alapos.

Az ítélet tábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a per eldöntéséhez szükséges körben a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntésének helyességét az ítélet tábla az alábbi eltérő indokolással osztotta.

Az ítélet tábla az alperes fellebbezésének tükrében elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperesek milyen jogcímen terjesztették elő keresetüket, és az elsőfokú bíróságnak volt-e jogi lehetősége arra, hogy közigazgatási jogkörben okozott kárra hivatkozással hozza meg döntését.

A felperesek keresetlevelük petitumában annak megállapítását kérték, hogy az alperes megsértette a felperesek becsületét, jóhírnevét és személy szabadságát, ezzel összefüggésben kérték kötelezni az alperest sérelemdíj megfizetésére.

Ugyanakkor keresetlevelük 15. és 16. oldalán hivatkoztak a Ptk. 6:548.§./1/ és /2/ bekezdésében foglaltakra, amely a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősséget szabályozza. A keresetlevelük 17. oldal 3. bekezdésében előadták, hogy az alperes alapos gyanú nélkül jogellenesen gyanúsította meg a felpereseket, valamint a rendelkezésre álló adatok helytelen értékelésével következtetett a törvényi tényállás kimerítésére (18. oldal). A 20. oldal 4. bekezdésében pedig rögzítették, hogy a felperesek személyiségi jogának sérelme az alperes közhatalmának gyakorlásával összefüggésben valósult meg.

A felperesek által állított jogsértés az alperes közhatalmi tevékenységével áll okozati összefüggésben, ezért az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta a felelősség fennállását a közigazgatási jogkörben okozott kárért. Nem kellett az 1952. évi III. tv. (rPp.) 3.§./2/ bekezdését alkalmaznia.

A felperesek keresetüket arra alapították, hogy az alperes 2016. november 21. napján alapos gyanú nélkül jogellenesen gyanúsította meg őket bűncselekmény elkövetésével.

Ezen kereset tükrében az rPp. 215.§-a alapján az elsőfokú bíróságnak nem kellett vizsgálnia, hogy a nyomozás elrendelése és a szakértő kirendelése indokolt volt-e. Ezért az ítélet tábla az elsőfokú ítélet indokolásából az ezzel kapcsolatos jogi okfejtést mellőzi (ítélet indokolás 8. oldal 5. bekezdéstől 10. oldal 3. bekezdés).

Az ítélet táblának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a gyanúsításkor - 2016. november 21. napján - az alperes a rendelkezésre álló tényeket okszerűen mérlegelte-e.

Az Alaptörvény I. cikk /1/ bekezdése szerint az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam kötelezettsége. A II. cikk értelmében az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz.

A 2013. évi V. tv. (Ptk.) 2:42.§./1/ bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét szabadon érvényesíthesse és hogy abban őt senki ne gátolja. A /2/ bekezdés szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak.

A következetes bírói gyakorlat értelmében a közigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősség akkor állapítható meg, ha a közigazgatási szerv részéről kirívóan súlyos jogalkalmazási, jogértelmezési tévedés történt. Ennek bekövetkezését az összes körülmény mérlegelésével kell megállapítani. A perbeli esetben nem vitatható, hogy az alperes a kiskorú veszélyeztetésével kapcsolatos gyanú megfogalmazására mérlegelő tevékenysége eredményeként jutott. Az ítélet tábla egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy az alperes kirívóan okszerűtlen mérlegelés következményeként jutott arra, hogy a felpereseket a kiskorú veszélyeztetésének büntettségével meggyanúsítsa.

Az elsőfokú eljárás adataiból tényként állapítható meg, hogy a felperesek meggyanúsítására 2016.november 21.napján került sor, majd ezt követően az ügyben nyomozati cselekményt az alperes nem végzett, kizárólag a gyámhatóságot kereste meg az eseti gyám kirendelése érdekében. Ezt követően 2017.január 31.napján nyomozást megszüntető határozatot hozott. A határozat indokolása tartalmazta, hogy a nyomozás megszüntetésére a Be.190.§./1/ bekezdés a./pontja alapján került sor, hogy a cselekmény nem bűncselekmény.

A nyomozati eljárás adataiból egyértelműen megállapítható, hogy a gyanúsítás közlésekor (2016.november 21.) az alperes már minden adat birtokában volt, ami alapján meghozhatta volna a nyomozást megszüntető határozatát. Az ítéletábra álláspontja szerint kirívóan okszerűtlen az olyan mérlegelés, amikor a gyanúsítás elrendelése és a nyomozás megszüntetése ugyanazon tényeken alapul.

Az ítéletábra megítélése szerint a gyanúsítás közlésekor (2016.november 21.) már nyilvánvaló volt, hogy a felperesek magatartása nem bűncselekmény, az nem valósította meg a 2012.évi C.tv.208.§./1/ bekezdésében rögzített tényállást.

A bűncselekménnyel kellő alap nélkül történő meggyanúsítás az új Ptk. szerint nem a becsületvédelemhez fűződő jog megsértésének megállapítására, hanem az emberi méltósághoz való jog, mint személyiségi alapjog megsértése megállapítására adhat alapot. Ezért az ítéletábra az alaptalan gyanúsítás tekintetében az emberi méltóság megsértését állapította meg, figyelemmel arra, hogy a személyiségi jogok védelme körében a bíróság döntésénél nincs jogcímhez kötöttség. (Kúria Pfv.IV.20.471/2017/4.)

Az ítéletábra ezen személyiségi jog megsértését azonban a rendelkező részben nem mondta ki, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú ítélet ellen kizárólag az alperes fellebbezett, a felperesek fellebbezést nem nyújtottak be.

Az ítéletábra álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a sérelemdíj mértékét a Ptk.2:52.§-ában foglalt elveknek megfelelően állapította meg, az összegszerűség sem eltűzött. Ebben a körben tekintettel kell lenni a kialakult bírói gyakorlatra is. Ez az összeg áll arányban a jogsértés tárgyi súlyával és a felperesekkel ért hátrányokkal.

Nem alapos az alperesnek az elsőfokú perköltség mellőzésére vonatkozó fellebbezési érvelése sem.

Az rPp.81.§./2/ bekezdése kimondja, ha a per kártérítésre irányul, vagy egyéb olyan követelés iránt folyik, amelynek összegszerű megállapítása bírói mérlegeléstől függ, az ellenfelet akkor is kötelezni lehet a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség megfizetésére, ha a bíróság a követelt összegnél kevesebbet ítélt ugyan meg, de a követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan túlzottnak.

A felperesek keresete nem volt eltűzött, ezért az elsőfokú bíróság megalapozottan kötelezte az alperest az elsőfokú perköltség megfizetésére.

Az ítéletábra a fenti eltérő indokolással az elsőfokú bíróság ítéletét az rPp.253.§./2/ bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban az alperes pervesztes lett, így az rPp.78.§. /1/ bekezdése szerint köteles a felperesek másodfokú perköltségének a megfizetésére. Ennek összegét az ítéletábra a felperesek által csatolt megállapodásban foglalt 100.000 forint összegben eltűzottnak ítélte, és azt a

32/2003/VIII.22./IM.rendelet 3.§./6/ bekezdése alapján 50.000 forintra mérsékelte, mert ez áll arányban a pertárgy értékével és az ügy bonyolultságával.

Az ítéletábra az rPp.253.§./3/ bekezdése alapján észlelte, hogy az elsőfokú bíróság nem rendelkezett az alperes személyes illetékmentessége folytán feljegyzett kereseti illeték viseléséről. Ezért megállapította, hogy az első- és másodfokú eljárási illetéket az rPp.78.§./1/ bekezdése, és a 6/1986/VI.26./IM. rendelet 14.§-a értelmében az állam viseli.

Győr, 2018.november 8.

Dr.Havasiné dr.Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

Dr.Vass Mária sk.
előadó bíró

Dr.Molnár Andrea sk.
bíró